

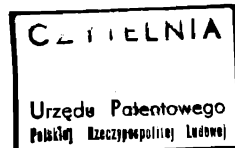
POLSKA
RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

URZĄD
PATENTOWY
PRL

OPIS PATENTOWY PATENTU TYMCZASOWEGO

117113

Patent tymczasowy dodatkowy
do patentu _____

Zgłoszono: 15.05.79 (P. 215648)

Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 21.04.80

Opis patentowy opublikowano: 30.09.1982

Int. Cl.³.

H01C 17/12

Twórcy wynalazku: Witold Posadowski, Lubomiła Król-Stępniewska

Uprawniony z patentu tymczasowego: Politechnika Wrocławska,
Wrocław (Polska)

Cermetowy rezystor cienkowarstwowy i sposób wytwarzania cermetowego rezystora cienkowarstwowego

Przedmiotem wynalazku jest cermetowy rezystor cienkowarstwowy i sposób wytwarzania cermetowego rezystora cienkowarstwowego, znajdujące zastosowanie w technologii i konstrukcjach scalonych układów elektronicznych i zminiaturyzowanym sprzęcie pomiarowo-kontrolnym, pracujących w warunkach zwiększonego naświetlenia termicznego.

Znane cermetowe rezystory cienkowarstwowe składają się z podłoża izolacyjnego, na którym jest umieszczona warstwa rezystywna typu: Cr-SiO, Ta-Al-N albo Ti-Al-Zr-N. Rezystory z warstwą rezystywną typu Cr-SiO wytwarza się przez parowanie mieszaniny proszków chromu i tlenku krzemu albo przez reaktywne rozpylanie jonowe tarczy wykonanej z mieszaniny chromu i tlenku krzemu. Rezystywność tych rezystorów wynosi od $10^{-5} \Omega m$ do $1 \Omega m$, a temperaturowy współczynnik rezystancji $\pm 200 \cdot 10^{-6} K^{-1}$. Dla rezystorów o rezystywności $10^{-5} \Omega m - 10^{-4} \Omega m$ i temperaturowym współczynniku rezystancji $\pm 125 \cdot 10^{-6} K^{-1}$, względne zmiany rezystancji w czasie wygrzewania przez 1000h, w temperaturze 398K, wynoszą poniżej $\pm 1\%$. Rezystory cermetowe z warstwami rezystywnymi typu Ta-Al-N i Ti-Al-Zr-N wytwarza się przez reaktywne rozpylanie jonowe tarcz, wykonanych odpowiednio z tantalu i aluminium albo z tytanu, aluminium i cyrkonu, w mieszaninie argonu i azotu. Rezystory te mają rezystywność od $6 \cdot 10^{-6} \Omega m$ do $10^{-4} \Omega m$, temperaturowy współczynnik rezystancji $\pm 200 \cdot 10^{-6} K^{-1}$ i względne zmiany rezystancji w czasie wygrzewania przez 1000h, w temperaturze 353K, poniżej $\pm 1\%$.

W znanych cermetowych rezystorach cienkowarstwowych, wyższej rezystywności odpowiada większa, ujemna wartość temperaturowego współczynnika rezystancji i gorsza stabilność rezystancji, co ogranicza możliwość wytwarzania rezystorów o dużej rezystywności, pracujących w wysokich temperaturach, przy możliwie małym temperaturowym współczynniku rezystancji i dużej stabilności.

Przedmiotem wynalazku jest cermetowy rezystor cienkowarstwowy, składający się z podłoża izolacyjnego, na którym jest umieszczona warstwa rezystywna o grubości od 50 nm do 300 nm, wyposażona w kontakty metaliczne. Rezystor według wynalazku charakteryzuje się tym, że jego warstwę rezystywną stanowi mieszanina azotku tytanu i azotku krzemu zawierająca od 70% do 80% objętościowych azotku tytanu.

Wynalazek dotyczy także sposobu wytwarzania cermetowego rezystora cienkowarstwowego, polegającego na tym, że podłoże izolacyjne umieszcza się w komorze próżniowej, naprzeciw tarczy stanowiącej katodę stałoprądowego układu trójelektrodowego, przy czym podłoże ogrzewa się do temperatury 473K–573K, a do wnętrza komory doprowadza się mieszaninę argonu i azotu o ciśnieniu $5 \cdot 10^{-4} \text{ Tr} - 8 \cdot 10^{-4} \text{ Tr}$.

Istota sposobu według wynalazku polega na zastosowaniu tarczy krzemowo-tytanowej, którą zasilą się napięciem od –500V do –1000V oraz na tym, że proces prowadzi się w atmosferze mieszaniny argonu i azotu zawierającej od 30% do 40% objętościowych azotu. W wyniku tego następuje jonowe rozpylanie materiału tarczy i pokrywanie nim podłoża izolacyjnego. Na podłożu otrzymuje się warstwę, która jest mieszaniną azotku tytanu i azotku krzemu.

Rezystory cermetowe według wynalazku mają rezystywność od $3 \cdot 10^{-6} \Omega \text{ m}$ do $7 \cdot 10^{-6} \Omega \text{ m}$, temperaturowy współczynnik rezystancji od $+10 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$ do $-200 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$, a względne zmiany rezystancji w czasie wygrzewania przez 1000h, w temperaturze 523K, nie przekraczają $\pm 1\%$.

Przedmiot wynalazku jest objaśniony w przykładach wytwarzania cermetowych rezystorów cienkowarstwowych o różnych wartościach rezystywności.

Przykład I. Cermetowy rezystor cienkowarstwowo stanowi podłoże izolacyjne, wykonane ze szkła krystalicznego, na którym jest umieszczona warstwa rezystywna o grubości 220 nm. Warstwę rezystywną stanowi mieszanina azotku tytanu (TiN_x) i azotku krzemu (SiN_y), o składzie 74% objętościowych azotku tytanu i 26% objętościowych azotku krzemu. Rezystywność rezystora wynosi $650 \cdot 10^{-6} \Omega \text{ m}$, temperaturowy współczynnik rezystancji $-200 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$, a względne zmiany rezystancji w czasie wygrzewania rezystora przez 1000h, w temperaturze 523K, wynoszą około $\pm 0,6\%$. W celu wytworzenia takiego rezystora stosuje się reaktywne rozpylanie jonowe tarczy w stałoprądowym układzie trójelektrodowym, na podłożu ze szkła krystalicznego ogrzane do temperatury 473K. Rozpylana tarcza ma kształt koła o średnicy 80 nm, złożonego z płytek krzemowej i tytanowej, mających kształt odcinków koła. Napięcie tarczy wynosi –500V. Proces rozpylania jonowego prowadzi się w mieszaninie argonu i azotu, przy ciśnieniu całkowitym $5 \cdot 10^{-4} \text{ Tr}$. Zawartość azotu w mieszaninie wynosi 32% objętościowych, co odpowiada ciśnieniu parcjalnemu azotu $1,6 \cdot 10^{-4} \text{ Tr}$. Skład uzyskanej warstwy rezystywnej określa się na podstawie wyników pomiarów grubości warstwy i charakterystyk rozpylania płytek krzemowej i tytanowej, rozpylanych oddzielnie.

Przykład II. Cermetowy rezystor cienkowarstwowo stanowi podłoże ze szkła krystalicznego, na którym jest umieszczona warstwa rezystywna o grubości 190 nm. Warstwą rezystywną jest mieszanina azotku tytanu i azotku krzemu, o zawartości azotku tytanu 77% objętościowych. Rezystywność rezystora wynosi $450 \cdot 10^{-6} \Omega \text{ m}$, temperaturowy współczynnik rezystancji $-60 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$, a względne zmiany rezystancji w czasie wygrzewania rezystora przez 1000h, w temperaturze 523K, około $\pm 1\%$. Rezystor ten wytwarza się identycznie jak opisano w przykładzie pierwszym.

Przykład III. Cermetowy rezystor cienkowarstwowo składa się z podłoża ze szkła krystalicznego, na którym jest umieszczona warstwa rezystywna o grubości 115 nm. Warstwę rezystywną stanowi mieszanina azotku tytanu i azotku krzemu, zawierająca 72% objętościowych azotku tytanu. Rezystywność rezystora wynosi $600 \cdot 10^{-6} \Omega \text{ m}$, temperaturowy współczynnik rezystancji $-160 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$, a względne zmiany rezystancji w czasie wygrzewania rezystora przez 1000h, w temperaturze 523K, około $\pm 1\%$. Rezystor ten wytwarza się analogicznie jak opisano w przykładzie pierwszym, z tą różnicą, że napięcie rozpylanej tarczy wynosi –1000K.

Przykład IV. Cermetowy rezystor cienkowarstwowo wytwarza się sposobem opisanym w przykładzie pierwszym, stosując napięcie rozpylanej tarczy –1000V. Wytworzony rezystor ma warstwę rezystywną o grubości 110 nm, którą stanowi mieszanina azotku tytanu i azotku krzemu, zawierająca 77% objętościowych azotku tytanu. Rezystywność rezystora wynosi $350 \cdot 10^{-6} \Omega \text{ m}$, temperaturowy współczynnik rezystancji $+10 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$, a względne zmiany rezystancji w czasie wygrzewania rezystora przez 1000h, w temperaturze 523K, wynoszą około $\pm 1\%$.

Zastrzeżenia patentowe

1. Cermetowy rezystor cienkowarstwowo, składający się z podłoża izolacyjnego, na którym umieszczona jest warstwa rezystywna o grubości od 50 nm do 300 nm, wyposażona w kontakty metaliczne, z n a m i e n n y t y m, że warstwę rezystywną stanowi mieszanina azotku tytanu i azotku krzemu, zawierająca od 70% objętościowych do 80% objętościowych azotku tytanu.

2. Sposób wytwarzania cermetowego rezystora cienkowarstwowego, polegający na tym, że podłoże izolacyjne umieszcza się w komorze próżniowej, naprzeciw tarczy stanowiącej katodę stałoprądowego układu trój-

elektrodowego, przy czym podłoże izolacyjne ogrzewa się do temperatury 473K–573K, a do wnętrza komory próżniowej wprowadza się mieszaninę argonu i azotku o ciśnieniu $5 \cdot 10^{-4} \text{Tr} - 8 \cdot 10^{-4} \text{Tr}$, z n a m i e n n y t y m, że stosuje się tarczę krzemowo-tytanową, do której doprowadza się napięcie od –500V do –1000V, a do wnętrza komory próżniowej wprowadza się mieszaninę argonu i azotu zawierającą od 30% objętościowych do 40% objętościowych azotu.